

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No: 47936/11

Fahri ÇALIŞKAN / Türkiye

Başkan

Julia Laffranque,

Yargıçlar,

Işıl Karakaş,

Paul Lemmens,

Valeriu Griţco,

Ksenija Turković,

Stéphanie Mourou-Vikström,

Georges Ravarani

ve Bölüm Yazı İşleri Müdürü Yardımcısı Abel Campos'un katılımıyla, 1
Aralık 2015 tarihinde Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları
Mahkemesi (İkinci Bölüm), 22 Temmuz 2011 tarihinde sunulan başvuruya
ilişkin olarak, davalı Hükümetin sunduğu görüşler ile başvuranın Hükümete

---

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2016. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

cevaben sunduğu görüşler dikkate alınarak gerçekleştirilen müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR

1. Başvuran Fahri Çalışkan T.C. vatandaşı olup, 1980 doğumludur ve Bursa'da ikamet etmektedir. Başvuran, Mahkeme önünde Bursa Barosu'na bağlı Avukat E. Yalçın tarafından temsil edilmiştir. Türk Hükümeti ise ("Hükümet") kedi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

2. Davanın kendine özgü koşulları, taraflarca ifade edildiği şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilir.

3. 20 Ekim 2009 tarihinde, saat 22.40'ta, başvuran ve arkadaşı L.D. üç kişinin, E.K., K.U. ve N.Ç.'nin fiziksel saldırısına uğramıştır. Başvuranın yardım için çağırdığı polis memurları, olaya müdahil olan herkesi polis karakoluna götürmüşlerdir.

4. Başvuran saat 23.15 sularında, Bursa Devlet Hastanesine götürülmüştür. Başvuranın yapılan muayenesinde; burnunda kanama ve ödem, sol gözünde ödem ve ekimoz ve de alında kızarıklar olduğu saptanmıştır.

5. Olaya karışan taraflar polis tarafından dinlenilmiştir. Başvuran ve arkadaşı, yolda yürüdükleri sırada sebepsiz yere üç kişinin saldırısına uğradıklarını beyan etmişlerdir. N.Ç., E.K.'nin arkadan aracıyla kendi kullandığı aracı takip ettiği sırada başvuranın ve başvuranın arkadaşının kendisine el kol hareketi yaptıklarını ve onlara yaklaşıp, arabanın camını indirdikten sonra başvuranın kendisine hakaret ettiğini, arkadaşının kendisini uzaklaştırmaya çalıştığı sırada da başvuranın hakaretlerine devam ettiğini beyan etmiştir. N.Ç. biraz ileride, başvuran ve başvuranın arkadaşına tekrar rastladığını ve onlarla konuşmak için arabadan indiğini ve

öfkelenip başvurana bir yumruk attığını eklemiştir. Diğer iki kişi, E.K. ve K.U. ise, olay bittikten sonra geldiklerini ve başvurana ve arkadaşına vurmadıklarını beyan etmişlerdir.

6. Adli Tıp Kurumu tarafından 30 Ekim 2009 tarihinde düzenlenen sağlık raporuna göre, başvuranın üzerinde tespit edilen yaraların ilgilinin yaşamını tehlikeye sokacak nitelikte olmadığı ve yine bu rapora göre yaralanmanın, göz kaslarında hasara neden olmasından dolayı basit bir tıbbi müdahale ile giderilemeyeceği belirtilmektedir.

7. Başvuranın arkadaşının da sağlık muayeneleri yapılmıştır. Bu muayenelerde, sol göz üst kapakta ekimoz, burunda ödem ve ekimoz, sternum sağ tarafta 5 cm'lik çizgisel ekimoz ve burun kemiğinde bir kırık olduğu tespit edilmiştir.

8. Başvuran ve L.D. kendilerine saldıran kişiler hakkında şikâyetle bulunmuşlardır.

9. Öte yandan N.Ç. de başvurandan, kendisine hakaret ettiği gerekçesiyle şikâyetçi olmuştur. Söz konusu şikâyetle ilgili olarak 16 Kasım 2009 tarihinde, yeterli delil olmaması nedeniyle kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmiştir. Bu karara karşı N.Ç. tarafından yapılan itiraz 19 Nisan 2010 tarihinde reddedilmiştir.

10. Bursa Savcılığı, Ceza Kanunu'nun 86. maddesinin 1. fıkrası ve 87. maddenin 3. fıkrası ve de 53. maddesine dayanarak, başvuran ve L.D.yi kasten yaralama suçundan E.K., K.U. ve N.Ç.'ye karşı 16 Kasım 2009 tarihinde ceza davası açmıştır. Dava, Bursa Asliye Ceza Mahkemesi ("Asliye Ceza Mahkemesi") önünde görülmeye başlanmıştır.

11. Başvuran ve L.D. ceza davasına müdahil olmuşlardır.

12. Asliye Ceza Mahkemesi 1 Nisan 2010 tarihli duruşmada sanıkları, başvuranı ve L.D.yi dinlemiştir. Sanıklar polise verdikleri ifadeleri özü itibariyle yinelemişlerdir. N.Ç., başvuranın kendisine hakaret ettiği için böyle davrandığını tekrar etmiştir. N.Ç., bulunduğu şehirde en çok vergi veren kişilerden birisi olduğunu, 1700 kişiye iş verdiğini, saygın birisi olduğunu ve sebepsiz yere bir başkasına saldırmayı için hiçbir neden

bulunmadığını eklemiştir. Başvuran ve L.D. sanıkların açıkladığı olayların oluş şekline itiraz etmişlerdir. Özellikle başvuran, N.Ç.ye hakaret etmediğini belirtmiştir. L.D. ise arkadaşının beyanlarını onaylamış ve burnunu kıranın K.U. olduğunu ileri sürmüştür.

13. Asliye Ceza Mahkemesinin talebi üzerine Adli Tıp Kurumu tarafından düzenlenen sağlık raporuna göre, L.D.nin üzerinde tespit edilen yaralar, burun kırığı hariç, basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek niteliktedir.

14. 11 Ocak 2010 tarihinde başvurana gönderilen bir mektupta, hastane 20 Ekim 2009 tarihinde adli vaka nedeniyle başvuranın sağlık tedavisinin yapıldığını belirtmiş ve başvuranın masraflarını ilgili kuruluştan tahsil edebilmesi için ifade tutanağını hastaneye ulaştırmasını istemiştir. Hastane, aksi takdirde masrafları başvuranın ödeyeceğini belirtmiştir. Başvuran söz konusu tutanağı 21 Ocak 2010 tarihinde göndermiştir.

15. Asliye Ceza Mahkemesi, olay yerinin yakınlarında bulunan iki bankadan güvenlik kamerası kayıtlarını mahkemeye göndermesini istemiştir. Bankalar, olayın üzerinden uzun bir zaman geçmiş olması nedeniyle kayıtların silindiğini belirtmişlerdir.

16. Yargılama sırasında Asliye Ceza Mahkemesi sanıkların sabıka kayıtlarını incelemiştir. N.Ç. ve K.U.nun adli sicil kayıtları temizdi. E.K.nin adli sicil kaydında, 30 Ekim 2006 tarihinde trafik güvenliğini tehlikeye sokmak suçuna ilişkin Türk Ceza Kanunu'nun 179/2 maddesi uyarınca 600 Türk lirası (TL) adli para cezası verildiği ortaya çıkmaktadır.

17. Cumhuriyet savcısı 14 Aralık 2010 tarihli duruşmada mütalaasını sunmuştur. Cumhuriyet savcısı N.Ç.nin sanayici bir kişi olduğunu ve sebepsiz yere saldırması için bir neden bulunmadığını belirtmiştir. Savcı, olayın sebebine ilişkin N.Ç.nin açıklamalarının başvuranın açıklamalarına göre daha tutarlı olduğunu ve hükme esas alınabileceğini değerlendirmiştir.

18. Asliye Ceza Mahkemesi 17 Şubat 2011 tarihinde kasten yaralama suçundan sanıkları suçlu bulmuştur.

19. Asliye Ceza Mahkemesi, Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesinin 1. fıkrasına dayanarak, başvurana kasten yaralama suçundan E.K.nin 1 yıl hapis cezasıyla cezalandırılmasına ve Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesinin 2. fıkrasına dayanarak L.D.ye kasten yaralama suçundan 4 ay hapis cezasıyla cezalandırılmasına hükmetmiştir. Asliye Ceza Mahkemesi, sanığın duruşmadaki hal ve davranışlarını göz önünde bulundurarak cezaların her birinde 1/6 oranında indirim yapmıştır.

20. Öte yandan Asliye Ceza Mahkemesi, Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesinin 1. fıkrasına dayanarak, başvurana kasten yaralama suçundan K.U.yu 1 yıl hapis cezasıyla cezalandırmıştır. Asliye Ceza Mahkemesi K.U.yu, L.D.ye kasten yaralama suçundan 1 yıl hapis cezasıyla cezalandırmış ardından ise darbeler kemik kırığına neden olduğu için Türk Ceza Kanunu'nun 87. maddenin 3. fıkrası gereğince bu cezayı bir yıl iki aya çıkarmıştır. Asliye Ceza Mahkemesi, sanığın duruşmadaki hal ve davranışlarını göz önünde bulundurularak bu cezada da 1/6 oranında indirim yapmıştır.

21. Son olarak Asliye Ceza Mahkemesi, Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesinin 2. fıkrasına dayanarak, başvurana kasten yaralama suçundan N.Ç.yi dört ay hapis cezasıyla cezalandırmıştır. Asliye Ceza Mahkemesi, başvuranın hakaret etmesi nedeniyle N.Ç.nin bu şekilde davranmış olduğunu göz önünde bulundurarak, hafifletici sebeplere ilişkin Türk Ceza Kanunu'nun 29. maddesinin 1. fıkrası gereğince ilgilinin cezasını üç aya indirmiştir. Asliye Ceza Mahkemesi, başvuranın, tarafların birbirlerini tanımaması ve aralarında herhangi bir husumetin bulunmaması sebebiyle hakaret etmediğine ilişkin beyanları dikkate almamaya karar vermiştir.

Asliye Ceza mahkemesi, Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesinin 2. fıkrasına dayanarak, başvuranın arkadaşına kasten yaralama suçundan N.Ç.'yi, dört ay hapis cezasına mahkûm etmiştir. Asliye Ceza Mahkemesi, sanığın duruşmadaki hal ve davranışlarını göz önünde bulundurularak cezada 1/6 oranında indirim yapmıştır.

22. Akabinde Asliye Ceza Mahkemesi özellikle sanıkların kişilik özellikleri, duruşmalardaki davranışları, sabıka kayıtlarının olmaması ve sanıkların yeniden suç işlemeyeceklerine dair kanaat uyandırmalarını dikkate alarak Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. ("CMK") maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının beş yıl süreyle geri bırakılmasına karar vermiştir. Asliye Ceza Mahkemesi ayrıca, sanıkların kişiliği ve sosyal durumlarını göz önünde bulundurarak denetim süresi içinde ilgililere herhangi bir tedbir getirilmesine gerek olmadığına kanaat getirmiştir.

23. Başvuran, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı itiraz etmiştir. Başvuran Asliye Ceza Mahkemesinin söz konusu kararı, CMK'nın 231. maddesinin 5. fıkrasının gerektirdiği gibi, yani zararı karşılanmadan verdiğini açıklamıştır. Başvuran ayrıca, temyize gidememesinin Sözleşme'nin 13. maddesine aykırı olduğunu iddia etmektedir. Son olarak başvuran, N.Ç. hakkında, hafifletici sebeplere ilişkin Ceza Kanunu'nun 29. maddesinin 1. fıkrasının uygulanmasını eleştirmiştir. Başvuran bu bağlamda, hakaret suçlamasıyla yapılan şikâyetin kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar sonuçlandığını ve bu karara karşı yapılan itirazın reddedildiğini belirtmiştir. Başvurana göre, Asliye Ceza Mahkemesi hukuka aykırı olarak hakaretin varlığını kabul etmiştir.

24. Bursa Ağır Ceza Mahkemesi, başvurana 10 Mart 2011 tarihinde tebliğ edilen 25 Şubat 2011 tarihli kararıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair verilen kararın usul ve yasaya aykırı olmadığı gerekçesiyle söz konusu itirazı reddetmiştir.

B. İlgili İç Hukuk ve Uygulaması

1. Türk Ceza Kanunu'nun 62, 86 ve 87. maddelerinin somut olayla ilgili kısımları şu şekildedir:

Madde 62

Takdiri indirim nedenleri

“(1) Fail yararına cezayı hafifletecek takdiri nedenlerin varlığı halinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine, müebbet hapis; müebbet hapis cezası yerine, yirmi beş yıl hapis cezası verilir. Diğer cezaların altıda birine kadar indirilir.

(2) Takdiri indirim nedeni olarak, failin geçmişi, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları, cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri gibi hususlar göz önünde bulundurulabilir. Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir.”

Madde 86

Kasten yaralama

(1) Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması hâlinde, mağdurun şikâyeti üzerine, dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur. (...)

Madde 87

Neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama

“(1) Kasten yaralama fiili, mağdurun;

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
- b) Konuşmasında sürekli zorluğa,
- c) Yüzünde sabit ize,
- d) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına,

Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, bir kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde üç yıldan, üçüncü fıkraya giren hallerde beş yıldan az olamaz.

(2) Kasten yaralama fiili, mağdurun;

- a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
- b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,

- c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
- d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine,

Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, iki kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde beş yıldan, üçüncü fıkraya giren hallerde sekiz yıldan az olamaz.

(3) Kasten yaralamanın vücutta kemik kırılmasına veya çıkığına neden olması halinde, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, kırık veya çıkığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre, yarısına kadar artırılır.

(4) Kasten yaralama sonucunda ölüm meydana gelmişse, yukarıdaki maddenin birinci fıkrasına giren hallerde sekiz yıldan oniki yıla kadar, üçüncü fıkrasına giren hallerde ise oniki yıldan onaltı yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

26. Türk Ceza Kanunu'nun 29. maddesine göre “haksız tahrik” hafifletici bir nedendir. Bu gibi durumlarda hâkim, verilecek cezandan dörtte birinden dörtte üçüne kadar indirim yapabilir.

27. Türk Ceza Kanunu'nun 51. maddesinde iki yılı geçmeyen hapis cezalarının ertelenebileceği açıklanmaktadır. Bu sınır ergin olmayan ve altmış beş yaşını doldurmuş olan kişiler bakımından üç yıldır. Sanığın bu hükümden faydalanabilmesi için daha önce üç aydan fazla bir hapis cezasına mahkûm edilmemiş olması ve yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaat oluşması gerekmektedir. Bir yıldan üç yıla kadar denetim süresi getirilebilir. Denetim süresi sonunda sanık başka bir suç işlemese cezası infaz edilmiş sayılır.

28. CMK'nın 231. maddesinin somut olayla ilgili kısımları şu şekildedir.

Madde 231

Hükmün açıklanması ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması

“(…)

(5) (...) yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri

birakılmasına karar verilebilir (...) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması, kurulan hükümün sanık hakkında bir hukukî sonuç doğurmamasını ifade eder.

(6) Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için;

a) Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması,

b) Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması,

c) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi,

gerekir.

Sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez.

(...)

(8) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur. (Ek cümle: 18.6.2014-6545/72 md.) “Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez.” Bu süre içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak;

a) (...) meslek veya sanat sahibi olmasını sağlamak amacıyla bir eğitim programına devam etmesine,

b) (...) bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) Belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine,

karar verilebilir.

Denetim süresi içinde dava zamanaşımı durur.

(...)

(10) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

(11) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar. Ancak mahkeme, kendisine yüklenen yükümlülükleri yerine getiremeyen sanığın durumunu değerlendirerek; cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz

edilmemesine ya da koşullarının varlığı halinde hükümdeki hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir.

(12) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir.”

29. İlk başlarda, hükümün açıklanmasının geri bırakılması sadece çocuklar için uygulanabilmekteydi. 19 Aralık 2006 tarihinde, 5560 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte, söz konusu hükümün uygulama alanı, soruşturulması şikâyete bağlı olan ve bir yıldan daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlar için daraltılarak yetişkinler için de uygulanmıştır. CMK'nın 231. maddesine, bu uygulamaya ilişkin 5 ve 14. fıkralar eklenmiştir. 5728 sayılı Kanunun 8 Şubat 2008 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte hükümün açıklanmasının geri bırakılmasının uygulama alanını (1920 ve 1930 tarihli devrim yasalarında yer alan suçlar hariç) tüm suçlar için genişletilmiştir. Bu hükümden yararlanılabilmesi için öngörülen ceza miktarı, iki yıl hapis cezası olarak yükseltilmiştir.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. Maddesinde Tazminat Ödenmesi Koşuluyla İlgili Açıklanan Yargıtay İçtihadı

30. Yargıtay Ceza Genel Kurulu 19 Şubat 2008 tarihinde verilen karara göre (E.2006/6-K.2008/25), herhangi bir zarar doğmadığı veya zarar doğurmaya elverişli bulunmayan suçlar açısından mağdurun zararının giderilme koşulunun aranmasına gerek yoktur. Yargıtay Ceza Genel Kurulu 3 Şubat 2009 tarihli kararlarında (E.2008/11-250 – K.2009/13), mağdurun zararının karşılanmasına ilişkin 19 Şubat 2008 tarihli kararlarında açıkladıkları ilkeyi tekrar hatırlatmışlardır. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, sadece maddi zararların tazmin edilebileceğini ve manevi zararların bu kapsamda olmadığını belirtmiştir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu maddi zararı belirlemek için hâkimlerin, basit bir araştırma yapmaları gerektiğini ve hukuk hâkimleri gibi gerçek zararı tam anlamıyla saptamaya çalışmamaları gerektiğini, zira mağdurun maddi ve manevi tazminat davası açabileceği ve

hukuk davası kapsamında zararının giderilmediğini düşündüğü takdirde maddi zararının giderilmesini talep edebileceğini belirtmiştir.

31. Yargıtay (4. Ceza Dairesi, E.2008/18656-K.2009/2877), kasten yaralamayla ilgili 17 Şubat 2009 tarihli kararda, maddi ve ekonomik kayıplara yol açılan suçlarda, mağdurun uğradığı zararın giderilmesi CMK'nın 231. maddesinin uygulanmasını gerektirebileceğini belirtmiştir. Ancak bu durum tedavi masrafı ortaya çıkmayan yaralanma vakaları için geçerli değildir. Kasten yaralamayla ilgili diğer birçok kararda Yargıtay, ilk derece mahkemelerinin mahkûmiyet kararlarını bozmuştur. Bu davalarda, ilk derece mahkemeleri mağdurun uğradığı zarar giderilmediği gerekçesiyle hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını reddetmişlerdir. Yargıtay, temyiz başvurularının incelenmesi kapsamında, mağdur olan kişilerin maddi tazminat talebinde bulunmadıklarını ve dosya incelemesinden maddi herhangi bir zarar ortaya çıkmadığı gerekçesiyle bu kararları bozmuştur (26 Ocak 2010 tarihli 2. Ceza Dairesi kararı (E.2008/37833 – K.2010/1351), 26 Mayıs 2010 (E.2010/7199 – K.2010/16766), 27 Eylül 2011 (E.2009/47927–K.2011/34743), 17 Şubat 2012 (E.2010/23570 – K.2012/9953), 4 Ekim 2012 (E.2011/1633 – K.2012/42872), 1 Kasım 2012 (E.2011/6563 – K.2012/44750) 7 Mayıs 2013 (E.2011/15059 – K.2013/5553). Ayrıca 2. Ceza Dairesi, 13 Ekim 2011 tarihli kararında (E.2009/55733 – K.2011/36427) mağdurun herhangi bir zarara uğradığını ortaya koyan bir belge olmadığı gerekçesiyle mahkûmiyet kararını bozmuştur.

ŞİKÂyetLER

32. Başvuran kendisine saldıran kişiler hakkında açılan davada, mahkemenin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermesinden şikâyet etmektedir. Başvuran, CMK'nın 231. maddesinin uygulanabilmesi için gerekli şartların oluşmadığını özellikle de zararın giderilmesiyle ilgili

şartın yerine getirilmediğini iddia etmektedir. Başvuran ayrıca yargılamanın adil olmamasından özellikle de saldırganlarına karşı verilen cezada indirimle gidilmesinden şikâyet etmektedir. Başvuran son olarak hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı temyiz yoluna gidilememesinden şikâyet etmektedir. Başvuran Sözleşme'nin 6 ve 13. maddelerini ileri sürmektedir.

33. Öte yandan başvuran, Sözleşme'nin 14. maddesini ileri sürerek sosyal durumu nedeniyle ayrımcılığa maruz kaldığından şikâyet etmektedir. Başvuran, sanığın varlıklı birisi olması nedeniyle ulusal mahkemelerin, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verdiğini iddia etmektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Sözleşme'nin 3. Maddesi

2. Başvuran, kendisine saldıran kişiler hakkında yürütülen yargılama sonucunda Asliye Ceza Mahkemesinin, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermesi nedeniyle şikâyet etmektedir. Başvuran CMK'nın 231. maddesinin uygulanabilmesi için gerekli şartların oluşmadığını ileri sürmektedir; Başvuran bu bağlamda, kendisine karşı saldırıda bulunan kişilerin hiçbir pişmanlık belirtisi göstermediğini ve zararının karşılanmadığını ileri sürmektedir. Başvuran akabinde kendisine saldıranlara verilen cezada indirimle gidilmesinden şikâyet etmektedir. Başvuran, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı itiraz edilemediği gerekçesiyle Yargıtay önünde temyiz başvurusu yapma imkânı olmamasından da şikâyet etmektedir. Başvuran Sözleşme'nin 6 ve 13. maddelerini ileri sürmektedir.

35. Davayla ilişkin olayların hukuki nitelendirmesi konusunda takdir yetkisine sahip olan Mahkeme, somut olayda başvuranın şikâyetinin Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında incelenmesi gerektiği kanısındadır

(bk. örneğin, *Ceacir/Moldova Cumhuriyeti*, No. 50115/06, § 38, 10 Aralık 2013). Söz konusu madde uyarınca:

“Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz.”

36. Başvuran, Asliye Ceza Mahkemesi tarafından hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair verilen kararın kendisine karşı saldırıda bulunanların ceza almamasına sebep olduğunu iddia etmektedir. Başvuran ayrıca CMK'nın 231. maddesinde, zararının giderilmesi için talepte bulunması gerektiğine yönelik kesin bir açıklama olmadığını belirtmektedir. Başvuran, Asliye Ceza Mahkemesinin hiçbir zaman zararını belirlemeye çalışmadığını, her halükarda itirazda bulunurken zararının giderilmemesinden açık bir şekilde yakındığını eklemektedir.

37. Hükümet, Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesinde, başkasına şiddet eylemlerinde bulunan kişilerin bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmalarının öngörüldüğünü belirtmektedir. Hükümet somut olayda saldırının failleri hakkında kovuşturma yapıldığını ve cezalandırıldıklarını sonrasında ise mahkemenin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına kararı için CMK'nın 231. maddesini dayanak gösterdiğini belirtmektedir. Hükümet, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının sanık hakkında hukuki bir sonuç doğurmaması anlamına geldiğini açıklamaktadır. Mağdurun zararının karşılanmasıyla konusunda ise Hükümet söz konusu bağlamda Yargıtay içtihadına atıfta bulunduğunu belirterek mağdurun, açık bir şekilde mahkmeden zararının giderilmesi için talepte bulunması gerektiğini ileri sürmüştür. Nitekim Hükümete göre, başvuranın tazminat istememesi nedeniyle Asliye Ceza Mahkemesi bu konuda karar vermemiştir. Son olarak Hükümet, başvuranın iddialarının etkin bir şekilde incelendiğini, ilgilinin usulüne uygun bir şekilde davaya katıldığını ve de hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı itiraz etme imkânı bulunduğunu ileri sürmektedir.

38. Mahkeme, Sözleşme'nin 1. maddesi ile birlikte 3. maddesinin Yüksek Sözleşmeci Taraflara yetki alanı içindeki herkese Sözleşme'de tanımlanan hak ve özgürlükleri güvence altına alma yükümlüğü ve bireyler tarafından yapılsa bile, söz konusu kişilerin kötü muamelelere maruz kalmalarının engellenmesine yönelik önlemleri alma sorumluluğu yüklediğini hatırlatmaktadır. (bk. *A./Birleşik Krallık*, 23 Eylül 1998, § 22, *Karar ve Hükümler Derlemesi* 1998-VI, *M.C./Bulgaristan*, No. 39272/98, § 149, *AİHM* 2003-XII ve *Šečić/Hırvatistan*, No. 40116/02, § 52, 31 Mayıs 2007).

39. Sözleşme'nin 3. maddesi böylece üye Devletlerin, ihlallerin önüne geçilmesi, bastırılması ve cezalandırılması için tasarlanan bir uygulama mekanizmasına dayanarak bireylerin vücut bütünlüğüne saldırıda bulunulmasıyla ilgili suçların önlenmesine ve önüne geçilmesine yönelik etkili bir ceza mevzuatını yürürlüğe koymalarını mecbur kılmaktadır. Devletlerin Sözleşme'nin 1. maddesinden ileri gelen yükümlülüklerinin, Devletlere hukuk sistemlerinin ötesinde, hiç kimsenin bir başkasına insanlık dışı veya aşağılayıcı muamelede bulunmasını önleyecek ya da benzer bir kötü muamelede bulunulması halinde açılan ceza soruşturmalarının mutlaka özel bir yaptırımla sonuçlandırarak şekilde bir koruma sağlaması gerektiği gibi yorumlanamayacağını hatırlatmaya gerek yoktur. Devletin sorumluluğundan bahsedilebilmesi için ulusal hukuk düzeninin, özellikle de dava koşullarıyla ilgili uygulanabilir ceza hukukunun, Sözleşme'nin 3. maddesi tarafından güvence altına alınan hakları somut ve etkili bir şekilde korumadığını kanıtlamak gerekmektedir. (*Beganović/Hırvatistan*, N. 46423/06, § 71, 25 Haziran 2009, *Ebcin/Türkiye*, No. 19506/05, § 35, 1 Şubat 2011, *Muta/Ukrayna*, No. 37246/06, § 60, 31 Temmuz 2012 ve *Ceacir*, yukarıda anılan, § 44).

40. Etkili bir mevzuatın uygulamaya koyulması zorunluluğuyla ilgili olarak, hiç kuşkusuz Türk ceza hukukunda başvuran tarafından şikâyet edilen olaylar yasaklanmakta ve cezalandırılmaktadır (yukarıda 25. paragraf). Şimdi mevcut davada, ceza hukukunun nasıl uygulandığını

incelemek ve ulusal mahkemeler tarafından söz konusu şiddetin faillerine karşı alınan önlemlerin başka suçların işlenmemesi bakımından caydırıcı bir etkiye sahip olup olmadığını kontrol etmek gerekmektedir.

41. Mahkeme, başvurana ve başvuranın arkadaşına saldıran üç kişi aleyhinde, Türk Ceza Kanunu'nun 86 ve 87. maddelerine dayanılarak kasten yaralama suçundan dava açıldığını kaydetmektedir. Yargılama sonucunda, Asliye Ceza Mahkemesi 17 Şubat 2011 tarihli kararıyla üç kişinin suçlu olduğuna karar vermiş ve söz konusu kişileri hapis cezasıyla cezalandırmıştır. Asliye Ceza Mahkemesi daha sonra, CMK'nın 231. maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermiştir.

42. Mahkeme CMK'nın 231. maddesi uyarınca, yargılama sonucunda verilen ceza iki yıldan az olduğunda, hâkimin sanığı ilgilendiren şartların oluştuğuna, yani sabıka kaydının olmaması ve sanığın yeni bir suç işlemeyeceğine dair kanaat uyandırması ve mağdurun suç nedeniyle ortaya çıkan zararının giderilmesi gibi şartların oluştuğuna kanaat getirerek, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verebileceğini tespit etmiştir.

43. Mahkeme öncelikle, Asliye Ceza Mahkemesinin söz konusu hükmü, bahse konu son şart –mağdurun zararının giderilmesi- oluşmadığı halde uyguladığına dair başvuranın iddialarına cevap verilmesi gerektiğini düşünmektedir. Mahkeme bu konuda, ulusal mahkemelerin ceza hukukunu doğru uygulayıp uygulamadıklarını denetleme görevinin olmadığını ama Devletin Sözleşme açısından sorumluluğunu araştırmanın Mahkeme'nin görevi olduğunu hatırlatmak ister. Ancak Mahkeme, yaralamaya ilişkin davalarla ilgili olarak, eğer mağdur açık bir şekilde zararının giderilmesini talep etmemişse veya dosyanın basit incelemesinde bir zarar olmadığı tespit edilmişse Yargıtay'ın, mahkemeden mağdurun tazminat meselesini incelemesini istemediğini tespit etmektedir. Mevcut davada başvuran açık bir şekilde tazminat talebinde bulunmadığından Asliye Ceza Mahkemesinin bu konuda karar vermemiş olmasını eleştiremeyiz. Öte yandan Yargıtay'ın

içtihadına göre başvuranın her zaman maddi ve manevi tazminat talebinde bulunma imkânı bulunmaktadır.

44. Mahkeme'nin şu andan itibaren hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının, bireylerin Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı muamelelere karşı korunmalarının amaçlandığı baskıcı yasal tedbirleri etkisiz kılıp kılmadığını araştırması gerekmektedir.

45. Mahkeme, sanığın erteleme süresi boyunca denetim şartlarına uyması koşuluyla CMK'nın 231. maddesinin verilen kararı hukuki sonuçları ile ortadan kaldırdığını tespit etmektedir.

46. Mahkeme daha önce, güvenlik güçleri tarafından uygulanan kötü muamelelere ilişkin davalar kapsamında hükmün açıklanmasının geri bırakılması hususunu incelediğini hatırlatmaktadır. (*Eski/Türkiye*, No. 8354/04, 5 Haziran 2012, *Taylan/Türkiye*, No. 32051/09, 3 Temmuz 2012, *Böber/Türkiye*, No. 62590/09, 9 Nisan 2013 ve daha yakın tarihli, *Ateşoğlu/Türkiye*, No. 53645/10, 20 Ocak 2015). Ulusal mahkemeler tarafından ilgililere kötü muamelede bulunulduğu tespit edilen söz konusu davalarda Mahkeme, kötü muamele nedeniyle Sözleşme'nin 3. maddesinin esas bakımından ihlal edildiğine karar vermiştir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması konusunda ise Mahkeme, söz konusu hususun Sözleşme'nin 3. maddesini usul yönünden ihlal ettiği gerekçesiyle kabul edilemez bir önlem olduğuna kanaat getirmiştir.

47. Ancak Mahkeme, başvuran tarafından şikâyet edilen muamelelerin güvenlik güçleri tarafından değil de bireyler tarafından uygulandığı için mevcut davanın yukarıda anılan *Eski*, *Taylan*, *Böber* ve *Ateşoğlu* kararlarından önemli bir konuda farklılık gösterdiği kanaatindedir. Mahkeme bu bağlamda, Devletin pozitif yükümlülüklerinin kapsamının, Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı muamelelerde bulunanların Devlet memuru olması veya şiddetin özel kişiler tarafından uygulanmış olmasına göre farklılık gösterdiğini hatırlatmaktadır. (*Beganoviç*, yukarıda anılan § 69).

48. Mahkeme, mevcut dava koşulları bakımından hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının başvuranın maruz kaldığı şiddet eylemlerine karşılık açıkça yetersiz bir cevap olmadığı kanaatindedir.

49. Mahkeme öncelikle, söz konusu yaraların, karayolu üzerinde sebepsiz yere çıkan ve çok kısa bir süre içerisinde meydana gelen bir kavgadan kaynaklandığını kaydetmektedir. Bu bağlamda somut olay koşulları, yetkili mercilerin haberleri olduğu kötü ve tekrar eden davranışlara karşı mağduru korumak için kendilerinden beklenen her şeyi yapıp yapmadıklarını araştırılması gereken sürekli bir şiddet durumu olan davalardan özellikle de aile içi şiddete ilişkin davalardan belirgin bir şekilde ayrılmaktadır. (bk. bu anlamda, *Kontrová/Slovakya*, No. 7510/04, 31 Mayıs 2007, *Bevacqua ve S. Bulgaristan*, No. 71127/01, 12 Haziran 2008 ve *Opuz/Türkiye*, No. 33401/02, AİHM 2009).

50. Öte yandan Mahkeme başvuranın, yetkililerin şikayet etme kapasiteleri veya iradeleri çok düşük olması nedeniyle daha fazla koruma sağlaması gerektiği savunmasız kişiler kategorisinde olmadığını tespit etmektedir. (bk. örneğin, çocuklarla ilgili, yukarıda anılan *M.C.* kararına ya da tutuklularla ilgili, *Stasi/Fransa*, kararına No 25001/07 20 Ekim 2011).

51. Mahkeme ayrıca, somut olaydaki gibi, bireyler tarafından başkalarına uygulanan kötü muamelelere ilişkin birçok davada, yetkili bir mahkeme tarafından davaya özgü koşullar tespit edilmeden Devletin yetkili makamlarının eylemsiz kalması nedeniyle ceza soruşturmalarının zamanaşımına uğraması halinde şiddet eylemlerine karşı sağlanan korumanın etkili olarak değerlendirilemeyeceği yönünde karar verdiğini hatırlatmaktadır. (bk. diğer kararlar arasında, *Beganović*, yukarıda anılan, § 86, *M.N./Bulgaristan*, No. 3832/06, §§ 49-50, 27 Kasım 2012, *Ceachir/Moldova Cumhuriyeti*, No. 50115/06, §§54-55, 10 Aralık 2013, et *Muta*, yukarıda anılan, § 66). Ancak Mahkeme somut olayda, söz konusu davalardan farklı olarak başvurana saldıran kişiler hakkında açılan ceza soruşturmalarının asla zamanaşımına uğramadığını kaydetmektedir. Dava olayları ulusal mahkemeler tarafından usulüne uygun bir şekilde

düzenlenmiş ve yargılamanın yürütülmesinde Devlet makamlarını eleştirecek herhangi bir özensizlik yoktur.

52. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda Mahkeme, ceza davası sonucunda verilen kararın yeterli caydırıcı etkiye sahip olduğunu ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı muamelelere karşı bireylerin korunmasının amaçlandığı baskıcı yasal önlemleri etkisiz kılmadığı kanaatindedir. Sonuç olarak mevcut davaya özgü koşullar dikkate alındığında, yukarıdaki unsurlar Devletin, Sözleşme'nin 3. maddesi gereğince üstüne düşen pozitif yükümlülükleri yerine getirdiğini göstermektedir.

53. Dolayısıyla bu şikâyet açıkça dayanaktan yoksundur ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ve 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

B. Sözleşme'nin 14. maddesi

54. Başvuran, Sözleşme'nin 14. maddesini ileri sürerek belli bir sosyal sınıfa ait olmasına dayalı olarak ayrımcılığa maruz kalmasından şikâyet etmektedir. Başvuran, sanığın varlıklı birisi olması nedeniyle mahkemelerin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verdiğini iddia etmektedir.

55. Mahkeme bu şikâyeti başvuran tarafından sunulduğu şekliyle incelemiştir. Mahkeme elinde bulunan unsurların tümünü göz önünde bulundurarak Sözleşme veya Protokolleri tarafından güvence altına alınan hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği izlenimi veren herhangi bir durum tespit etmemiştir; dolayısıyla Sözleşme'nin 14. maddesiyle ilgili şikâyet açıkça dayanaktan yoksundur ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3 ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerekir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, Oybirliğiyle

Başvurunun kabul edilemez olduğuna;

ÇALIŞKAN / TÜRKİYE KARARI

19

karar vermiştir.

Abel Campos
Yazı İşleri Müdürü Yardımcısı

Julia Laffranque
Başkan